

Grenå Byfoged, Djurs Nørre-Sønder H.

1819-1836 Stævnings- og domprotokol

1822-1836

[Se de originale dokumenter](#)

Aar 1831, den 10de October, blev afsagt i Sagen No 9/1831. Procurator Olsen, som befalet Actor, contra Arrestantinderne Mette Sørensdatter, Ane Dorthea Sørensdatter, og Giertrud Sørensdatter blev afsagt saalydende

Dom:

Arrestantinderne Mette Sørensdatter og Ane Dorthea Sørensdatter, samt Giertrud Sørensdatter, ere under nærværende Sag tiltalte, de tvende første for begaaet Drab paa et af førstnævnte i Dølgemaal født levende Barn, og Sidstnævnte for formeentlig Delagtighed i Gierningen, hvilken Hun i det mindste ikke have hindret.

Under de i Sagen afholdte Forhør, har Arrestantinden Mette Sørensdatter der er 26 Aar gammel, ugift, og som opholdt sig hos sin Moder, Medtiltalte Giertrud Sørensdatter, forklaret, at hun, om hvilken det ikke er oplyst at hun forhen har født Barn, Den 25 ^{de} July D: A. om Morgenen, Klokken imellem 5 – 6 omtrent, følte Smerte i Underlivet og over Lænden, ledsaget med trang til at lade Vandet hvorfor hun stod op af sin Seng og gik ud i Moderens Bryggers, hvor hun staaende og uden synderlig Smerte, fødte et levende Barn, uden at Nogen ved ved Fødslen var tilstede eller derom var vidende. Under fødslen eller idet Barnet faldt til Gulvet, gik Navlestrengen itu af sig selv. I samme Øieblik som hun havde født, Kom hendes Moder i Bryggerset, og da denne saae det nyeligen fødte og levende Barn paa Gulvet, tog hun det strax op og ville have bragt det i Dagligstuen. Arrestantinden greb da hendes Moder i Skulderen eller om Halsen, og raabte til denne, at hun ikke maatte gaa ind i Stuen med Barnet. I samme Øieblik kom Arrestantindens Søster, Medtiltalte Ane Dorthea Sørensdatter, I Bryggerset, og Denne var da i _____ hensigt, Arrestantinden behjælpelig med at forhindre Giertrud fra at komme ud af Bryggerset med Barnet. Arrestantinden tog da, med magt, Barnet fra Giertrud Sørensdatter og da det var hendes Vilie at Barnet skulle bringes af Dage for derved at skjule den Skam som et uægte Barnefødsel medfører, gjorde hun strax forsøg paa at aflive Barnet ved Qvælning med sine Fingrer, og da dette forsøg mislykkedes, leverede hun sin Søster Ane Dorthea Sørensdatter Barnet, med Anmodning at være sig Behjælpelig at skille det ved Livet. Denne, som modtog Barnet levende, kom det Først i en i Bryggerset staaende Gruekiedel, og da der ikke var Vand nok i samme til Barnets Ombringelse, kom Ane Dorthea Sørensdatter Barnet i en i Bryggeset Staaende Madsketønde hvor der var Mads og Vand og Mads til Svinene, hvilket Ane Dorthea Sørensdatters forhold var aldeles overensstemmende med Arrestationens Villie. Efter at Barnet i en kort Tid havde lagt i Madsketønden, optog Ane Dorthea Sørensdatter Barnet, som da var Dødt, vadskede det, indsvøbte det i et klæde og lade det i en i Bryggerset værende Balie. Denne Arrestantindens Mette Sørensdatters Forklaring stemmer med hendes med hendes Medtiltaltes Forklaring, og tildeels med den under Sagen afholdte Besigtigelse og Obduktionsforretning samt det afgivne visum repertum, Hvorved det er godtgiort at Arrestantindens Barn var Fuldbaarent og levende født, og hvorefter det maa antages at quæling af Barnet har været forsøgt, samt ligesom ogsaa danned nu oplyst, at der i den øverste deel af Luftrøret fandtes en fremmed Substants, som tilsyneladende lignede Mads.

Gjordemoderen, Madam Meilstrup og Sognefoged Jens Christian Jensen, samt Lægdsmand Rasmus Juul have ogsaa ved de under 8de og 10de Aug afholdte forhører forklaret, at der Befandtes Mads i Barnets Mund som Giordemoderen udtog med sine fingere ligesom Giordemoderen under forhøret den 8de Aug

endvidere har forklaret, at hun, ved næste dag efter Fødsel, at gribe ned i Madstønden som da var Halv fuld af Vand, fik Madsk i Haanden der havde samme Udseende som den Madsk der var i Barnets Mund.

Innsidder Søren Hansens Hustru Karen Jensdatter, har ogsaa ved Forhøret den 18de Aug, forklarert, at da hun den 28de Julyd. A: havde vagt hos Arrestantinden Mette Sørensdatter, og ved den Leilighed spurgte denne, hvorledes hun kunde overtale sigt til at handle saaledes med sit Barn, svarede hun, at hun aldrig tænkte paa at ombringe det føren i det Øjeblik hun fødte, men da Bestemte hun sig ogsaa til at aflive det, hvilken Forklarings Rigtighed Arrestantinden har vedgaaet.

Arrestantinden Mette Sørensdatter har derimod, inden de afholdte Forhør, stadig forklaret, at hun, forinden Fødslen foregik ikke troede at have været frugtsommelig, men at hun stedse under sin Frugtsommelighed antog hendes tiltagende Førlighed hav en Følge af manglende Menstruation. Men denne hendes Forklaring skiønne Retten ikke at Have nogen Rimelighed for sig, og den troer med Føie at Kunne ansee Arrestantinden som den der Fortsættelig hav født i Dølgmaal, maa det overveies:

a, at hun For sin Kiæreste Jens Jensen Bids, hav under sit Svangerskab, yttret Frygt for at være frugtsommelig, og efter Innsidder Holst's forklaring ved Forhøret 18de Aug, hvis Rigtighed Arrestantinden hav vedgaaet, har Hun endog sagt til Ham, da Han den 2de Aug forlod Vagtholdet for hende, at hun havde Erkleret sig for Jens Jensen Bids, at hun var Frugtsommelig;

b: at da hun har havt legemlig Omgang med Jens Jensen Bids paa saadan Tid at hun Kunde antages derved at være bleven svanger hun lige saavel kunne antage, at Hendes tiltagende Førlighed var en følge af Frugtsommelighed, som af hendes Menstruations standsning.

c: at hun med samme Bestemhed, har nægtet for Regimentschirurg Wellerup ikke at have havt legemlig Omgang med noget Mandfolk, som hun har nægtet at være Frugtsommeligt.

d: at ligesom hun under sit Svangerskab, endog paa den sidste Tid, nægtede at være Frugtsommeligt naar hun desangaaende er blevet spurgt, saaledes lagde hun Skjul ogsaa paa Fødselen, og endog nægtet hun da Pastor Gad og Gjordemor Meilstrup, talte til hende i denne Anledning om Formiddagen som Fødslen var Foregaaet om Morgen.

e: at det var et fuldbragt og levende Foster, hun fødte.

f: at hun vidste at Standsning af Menstruation ogsaa var Kiendetegn paa Frugtsommelighed og vidste hvorlænge Frugtsommeligheds Tilstand i Almindelighed varer.

g: at hun følte, i særdeleshed paa den sidste Tid, bevægelse i Underlivet, og erklærede paa Rettens Opfordring, hvad hun antog denne Bevægelse for, at hun ikke vidste derom at afgive nogen Forklaring

h: at hun havde sagt til Innsidder Søren Hansens Hustru Karen Jensdatter, som ovenforklaret, at hun ikke havde tænkt paa at ombringe sit Barn forinden i det Øieblik hun fødte det, hvilket synes at forudsætte, at hun var vidende om sin Frugtsommelighed.

i: og at hun ikke, da hun den 25de July sidstleden om Morgen, fik ondt og gik i Bryggerset, kaldte Nogen til Hjælp.

Hvortil kommer, at Arrestantinden og Hendes Søster Ane Dorthea Sørensdatter, havde, efter deres Moders Forklaring ved Forhør af 14 Septbr sagt til Hinanden under Barnets Mishandling, at Barnefødslen Kunde ved Barnets Død, godt skjules, da Ingen vidste at Arrestantinden var Frugtsommelig. Ligesom Arrestantinden Mette Sørensdatter, efter Foranførte, formentligen maa ansees som den der forsætteligen hva født i

Dølgemaal, saaledes maa det ogsaa ansees for tilstrækkeligen oplyst, at hun har villlet overbragt sin Søster, og at dette, da hendes forsøg paa at skille det ved Livet, mislykkedes blev, med hendes Villie og efter hendes Anmodning, ombragt af hendes Søster Ane Dorthea Sørensdatter. Vidner hun og hendes Medtaltte, i denne Frklaring, enige Deri, at Mette Sørensdatter og Ane Dorthea Sørensdatter, vare enige om, og hinanden Behjælpelige med at Komme Barnet først i Gruiekiedlen, men de var tilige enige, at Barnet var levende da Ane Dorthea Sørensdatter modtog det og kom det i Gruiekiedlen, og at Mette Sørensdatter ikke havde Barnet i sine hænder siden det blev modtaget af Ane Dorthea Sørensdatter. Mette Sørensdatter kan saaledes ikke siges, selv eller ved haandgierning, at have skilt Barnet ved Livet. Lovens 6-6-7 vil derfor ikke, ligesaa lidet som 6-6-8, paa hende være anvendelig, men hun vil blive straffet efter 6-6-22.

Betræffende Arrestantinden Ane Dorthea Sørensdatter, da hun selv, som saadan Bemærket, under de afholdte Forhører Tilstaaet overenstemmende med hendes Medtalttes Forklaringer, at Hun i Frening med Hendes Søster Mette Sørensdatter, forhindret deres Moder Giertrud Sørensdatter, for at komme ud af Bryggeset med Mettes Barn, og at have ombragt dette, ved at komme det i Gruiekiedlen og Madsktønden.

Det er ogsaa under Sagen tilstrækkeligen godtgjort at hun, i forening med hendes medtaltte lagde Skjul paa Barnet Fødsel, da Pastor Gad og Giordemoder Meilstrup, om Formiddagen, som Fødselen var foregaaet om Morgenen, spurgte om Mette Sørensdatters Tilstand, ligesom hun ogsaa haver nægtet for Giordemoder Meilstrup, at vide at Mette Sørensdatter havde faaet Barn, da denne denne forderde om dette skulle skaffes tilstede. Og med hensyn til den Madsk der Befandtes i Barnets Mund, og den Madsk lignende Substans som fandtes i den øverste deel af Luftrøret ved Barnets Obduction, samt det afgivne visum repertum, maa det antages at Barnet har fundet sin Død i Madsktønden.

Arrestantinden Ane Dorthea Sørensdatter, der er over den criminelle Lavalder, vil efter Oven anførte blive, at for forsættelig Drab, at ansee med Straf efter 6-6-1, da hun ikke kan imputeres at have ombragt Barnet, efter en forudfattet plan eller med overlæg:

I Henhold til Arrestantinden Giertrud Sørensdatter, Da har hun selv tilstaaet at have været tilstede i hendes Bryggers den hele Tid, fra Barnet blev taget fra hende indtil det blev optaget af Madsktønden og som død lagt i Ballien, hvilken Tilstaaelse ogsaa stemmer overens med de af hendes Medtalttes aflagte Forklaringer.

Det er derimod ikke godtgjort, at hun hav, enten ved Haandgierning, eller ved Raad eller Tilskyndelse, deeltagelse i Barnets Drab. Hun kan ei Heller paasiges, at have været vidende om at hendes Datter Mette Sørensdatters tiltagende Førlighed var en følge af Frugtsommelighed, og imod hendes Benægtelse og Medtalttes Forklaringer, kan det ei heller imputeres hende, at hun vidste, at det var Fødselssmerter, hvoraf Mette Sørensdatter var lidende da hun, forinden Mette Sørensdatters Barnefødsel foregik, saae hende i Bryggeset den 25de July d: A: om Morgenen.

Men ligesom hun ogsaa lagde Dølgemaal paa Mette Sørensdatters Barnefødsel og endogsaa nægtede denne da Pastor Gad og Giordemoder Meilstrup, som forhen forklaret, kom i hendes Huus den 25de July D: A: om Formiddagen, for at erkyndige sig om Mette Sørensdatters Tilstand, Saaledes har hun ogsaa, ved flere fulgte Forklaringer under de først afholdte Forhører, søgt at forhindre Sandhedens Opdagelse. Hun har tillige ved at være reel tilstede ved Barnets Mishandling uden at foretage sig noget til dets Redning, efter at det var taget fra hende, vist en uforsvarlig Ligegyldighed for Barnets Liv. Havde hun, da hun mærkede at Barnet Liv var i Fare, strax gaaet ud af Bryggeset for at tilkalde Hiælp, er det sansynligt at hendes Døttre, naar de havde erfaret dette, ville have afstaaet fra sit forsæt med at dræbe Barnet, og hvorvidt hiælp kunne erholde eller ikke, kunde hun ikke vide forinden hun dertil havde gjort forsøg. Muligt ogsaa at Barnet at Barnet, ved passende anvendte Midler, kunde igien værre oplivet efterat være kommet af Madsktønden.

For dette sit lovstridige Forhold vil Arrestantinden blive at ansee med en arbitrair Straf og formener Retten, at denne passende Kunne Bestemmes til et Aars Forbedringshusarbiede.

Arrestantinderne vil tillige blive pligtige til at udrede de af deres Arrest, Action og Straffens Fuldbyrkelse lovlig flydende Omkostninger, men Retten Kunne ikke med Actor billige, at Arrestantinderne in solium skulde udrede disse, thi Giertrud Sørensdatter har ikke, i forening med de andre Arrestantinder, ombragt Barnet, eller ved nogen foretaget Haandgierning, været deelagtig i dets Drab. Hun vil derfor alene blive tilpligtet, at betale Omkostningerne for sit Vedkommende, hvorimod Arrestantinderne Mette Sørensdatter og Ane Dorthea Sørensdatter vil blive at tilpligte , in solidum, at Betale Omkostningerne for deres Vedkommende. Actor Procutator Olsen Salarium vil blive at Bestemme til 5 Rbd Sølv, og Defensor, Examinatus Juris Harboes til 4 Rbd Sølv, af hvilke Salairer Giertrud Sørensdatter har at udrede 1/3 Deel, og de øvrige Arrestantinder, in solidum, hver 1/3 Deel.

Sagførelsen har været lovforsvarligt.

Thi Kiendes for Ret.

Arrestantinderne Mette Sørensdatter, Ane Dorthea Sørensdatter og Giertrud Sørensdatter, bør, de tvende første, have deres Liv forbrudt, og den Sidste hensættes, som Forbedringshuusfange i et Aar til Arbeide i Viborg Tugt og Forbedringshus i et Aar. Saa bør de og udrede, alle i Anledning af deres Arrest, Action og Straffens Examition lovlig flydende Omkostninger og deriblandt Saleir til Actor Procurator Olsen Fem Rigsbankdaler Sølv, og til Defensor, Examinatus Juris Harboe, Fire Rigsbankdaler Sølv, hvilke Omkostninger de tvende Første, for Deres Vedkommende, Betaler in solidum, og derunder hver 1/3 Deel af det Bestemte Salair, hvorimod den Sidste Alene Betaler Omkostninger for hendes Vedkommende, og derunder 1/3 Deel af ovennævnte Salair.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Nørre Herreds Extraret, den 10de October 1831

Aagaard

Som Meddomsmænd:

J. C. Juul, Chr. Bendixsen, Chr. Jacobsen, Anders Ditlevsen.